

Historie domu č. 37 v části Velká ulička

1. Úvod:

Tento článek je čtvrtým z cyklu „Historie domů v Březolupích“. Další části budou opět vycházet ve zpravodaji nepravidelně a postupně Vás v nich budu seznamovat s dalšími domy v naší vesnici.

Připomenu čtenářům, že v roce 1771 bylo zavedeno číslování domů, a právě od této doby je možné sledovat jejich obyvatele podle zápisů v matrikách o narození, sňatku, nebo úmrtí. Tyto i další údaje si můžete sami vyhledat na internetové stránce Moravského zemského archivu v Brně (www.mza.cz/actapublica) pro jakoukoliv vesnici na území Jihomoravského a Zlínského kraje.

Skutečné vlastníky domů, stejně jako jiných ve všech obcích, lze však najít pouze v Gruntovních (pozemkových) knihách, v nichž byly zaznamenávány převody majetku. Tyto jsou uloženy v Moravském zemském archivu v Brně. Od minulého článku mám však pro zájemce o hledání svých předků pozitivní informaci. MZA Brno je začíná digitalizovat, a proto zájemci již brzy nebudou muset vyrážet až do Brna osobně. Ti, kteří jsou nedočkaví se mě můžou ozvat, poradím jim, kde na webu najdou „beta“ verzi této digitální části archivu.

Výřez mapy obce Březolupy z roku 1828 (s domem č.37)

Opět pouze připomenu, že prvním mapovým zdrojem, kde jsou již zakresleny domy a uvedeni i jejich vlastníci, jsou mapy pořízené při tvorbě Stablního katastru mezi lety 1824 až 1830. Pro Březolupy byla mapa vytvořena roku 1828. I tuto

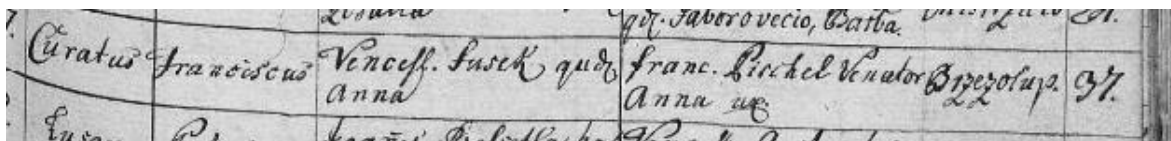
archiválii si je možné již prohlédnout z klidu domova na počítači, a to na internetové adrese: www.mza.indikacniskici/skica.

Dalším důležitým zdrojem informací jsou formuláře vyplňované při „Sčítání lidu“, které probíhalo v letech 1857, 1869, 1880, 1890, 1900, 1910 a 1921. Ze všech let jsou u nás dochovány, což není vždy pravidlem. Některé obce takové štěstí neměly a mají v archívech uloženy pouze některé roky. Tento materiál pro rodopisné bádání je uložen na stránkách: www.mza.cz/scitacioperaty. Zde pak zjišťuji další údaje, které pak ve svých člancích využívám a můžete si je tam ověřit. Pouze upozorním, že při nesouladu údajů je vždy správným ten z matriky. Při sčítání nebyli jejich zapisovatelé často pořádní a údaje od lidí si někdy neověřovali.

2. Nemovitost č. 37:

Domek č. 37 leží v části obce Březolupy zvané Velká ulička. V této části naší obce byly domy v roce 1828 po své levé straně (směrem do kopce) již vystavěny, ale na straně pravé byl prvním právě dům č.37. Jde o rodný dům mé prababičky Anny Hrbáčkové (1877-1967) a tím i bydliště mých přímých předků. Proto o něm mám zjištěno již více údajů, o které bych se s Vámi v článku rád podělil.

První zápisem v matrikách, kde je uvedeno číslo tohoto domu je v roce 1775, kdy se zde narodil 17.září František, syn Václava FUSKA a jeho ženy Anny, rozené Sklenářové. Tato rodina však pak žila na č.132.

První zápis v matrikách o obyvatelích domu č. 37 z roku 1775

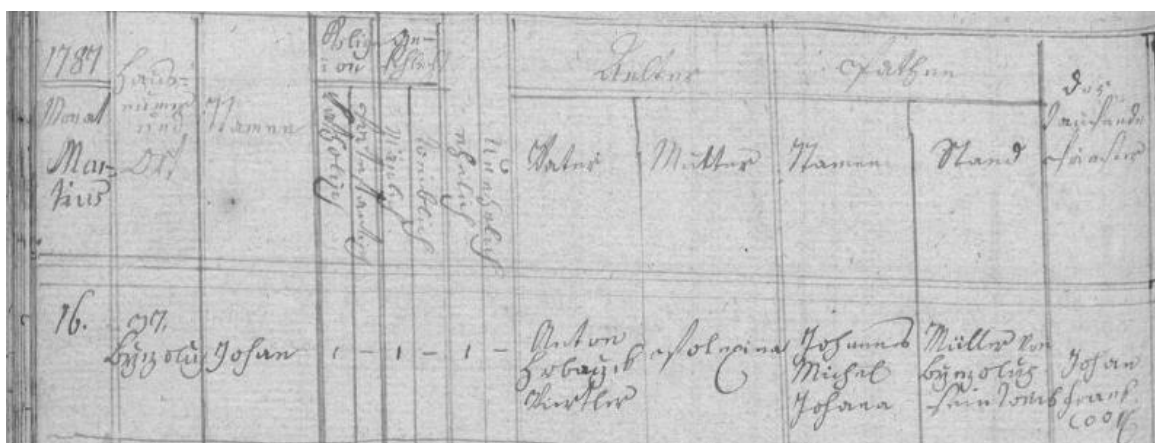
Dalším zápisem na č.37 je pak až roku 1787 narození Jana, konkrétně 16.3. Tento byl synem Antonína HRBÁČKA a jeho ženy Polyxeny, rozené Janečkové. Oba rody pochází ze Zlína, kde měli roku 1771 sňatek a kde se jim narodili i první čtyři z celkového počtu osmi dětí, včetně mého předka Josefa (*1775). První dvě děti se u nás narodily v letech 1782 a 1784, ale ještě na č. 88 a 82.

Ze zjištěných dat usuzuji, že se do Březolup dostali v mezi léty 1780 a 1782. A okolo roku 1785 koupili domek č.37. Antonín Hrbáček byl ševcem a do naší vesnice se přestěhoval i s rodinou pravděpodobně za lepším výdělkem a možná i na přímé pozvání vlastníka tohoto panství. Zemřel na č.37 dne 14.8.1815, jeho žena pak stejném místě již roku 1806. Tento řemeslník ze Zlína, křtěný roku 1749 jako Antonín Matěj je praotcem všech Hrbáčků v Březolupech.

Dědicem domu se stal syn Josef (1775-1848), který se roku 1799 oženil s Apolenou Záhorovou ze Zlámance. Měli spolu celkem šest dětí. Jediným jejich synem, který se dožil dospělosti a založil rodinu byl Tomáš (*1813). Jak se ukázalo později dokonce ne jenom jednu.

„Pánem“ domu č.37 se tak stal budoucí historicky první starosta obce Březolupy Tomáš Hrbáček (1813-1895), který byl současně i poslední fojtem (předchůdcem tohoto úřadu). Tomáš se nejprve roku 1837 oženil s Marianou Ambruzovou ze Šarov a měl s ní celkem 11 dětí. Se druhou ženou Vincencií Lysoňkovou se oženil L.P. 1857, ale žádné děti neměli.

Když jeho druhá žena zemřela roku 1866 na cholera, oženil se hned v roce 1867 potřetí, a to s Alžbětou Lukašíkovou ze Zlámance (mladší o 14 let), a měl s ní ještě jednoho syna. Při prvním sčítání lidu roku 1857 je zaznamenán se svojí druhou ženou, syny Františkem (*1840), Josefem (*1848), a dcerami Klementínou (*1838), Marianou (*1842), Annou (*1845), Adolfínou (*1854) a Františkou (*1856).

První zápis o rodu Hrbáček na č. 37

Při sčítání roku 1869 s ním žila již žena třetí a pouze některé z původních dětí. A nově i syn Vincenc (*1868). Roku 1880 je na č.37 již psán jako majitel Josef Hrbáček (*1848). S ním zde žila od roku 1874 (kdy měli svatbu v našem kostel) jeho žena Josefa Křenová (*1857). Dále dcery Mariana (*1875), Anna (*1877) a syn Josef (*1879). V roce 1890 pak navíc i jeho tchán Jan Křen (1827-1901) a jejich děti: Amálie (*1886), Ludvík (*1882) a Tomáš (*1889).

Roku 1900 nedošlo k mnoha změnám, pouze byl navíc uveden nový syn František (*1893), dcera Anežka (*1897) a taky Antonín Berecka (*1873) manžel dcery Anny. Při dalším záznamu z roku 1910 jsou obyvatelé téměř totožní, mimo rodinu Bereckovu. Navíc však zde již bydlí Marie Šuranská (*1888 v Nedachlebicích), žena nejstaršího přeživšího syna Ludvíka, kteří měli svatbu roku 1910 v Bílovickém kostele.

Roku 1921 je již na sčítacím operátu uveden jako majitel domu Ludvík Hrbáček. Jeho otec Josef totiž zemřel začátkem ledna, ještě před vlastním sčítáním. S nimi tam žili: matka hospodáře Josefa a jeho dcery Bohumila (*1911), Anna (*1915) a Marie (*1920). Dále pak tři sestry Ludvíka a jedna z nich i s manželem Janem Švábkem. Ludvík Hrbáček zemřel v domě č.37 v roce 1959, jeho žena Marie pak roku 1964.

Poté vlastnili dům Ferdinand VYORÁLEK (*1911) se ženou Marií (*1920), rozenou Hrbáčkovou, kteří měli svatbu roku 1943. V domě č.p. 37 se jim narodili děti Ludmila a František. Celá rodina se pak přestěhovala do domu č. 251 v části obce Kopec.

Roku 1966 dům manželé Vyorálkovi prodali, a tak se na č. 37 dostal po 181 letech nový rod, který nebyl nijak spojen s Hrbáčky. Byl to rod BLAŽEK, a i když je u nás původním březolupským i přistěhovalým mistřickým (oba mám ve svém vývodu předků), tento byl zcela novým. Přišel k nám z obce Včelary. Genealogickým bádáním jsem však zjistil, že má taky své kořeny v Mistřicích.

Prvním z tohoto rodu Blažků byl v Březolupech Antonín, který se narodil roku 1911 ve Včelarech, který se vzal později za ženu si vzal Marii Kolářovou. Jeho otcem byl Antonín (*1888), který měl pro mě zajímavé povolání, a to silniční pohrabáč (což byl cestář starající se o přidělený úsek silnice). Ten se roku 1910 oženil s Františkou Hrdinovou z Topolné. Měli spolu ve Včelarech ještě syna Jaroslava (*1912) a dceru Marii (*1916).

Antonín padl na bojištích I. světové války a Františka se poté znovu roku 1923 provdala za Ludvíka Juřenu z Březolup. Celá rodina pak odjela po II. světové válce osídlovat pohraničí, konkrétně vesnici Božice na Znojemsku. „Juřenova“ část rodiny zde zůstala, ale „Blažkova“ se vrátila na Slovácko, ale už do Březolup ke svým příbuzným. V současné době žijí na domě č.37 Josef Blažek a jeho syn Zbyněk Blažek se svými rodinami.

Současná fotografie domu č. 37

3. Závěr:

I tento článek, stejně jako i všechny ostatní s historickou tematikou, bude umístěn pro případné zájemce na internetové stránce obce Březolupy (www.brezolupy.cz) v záložce: OBEC ÚZEMÍ / HISTORIE OBCE / ČLÁNKY O HISTORII.

Zpracoval 25.11.2024

Radek Berecka, písmák, kronikář obce Březolupy, amatérský historik a genealog